

Απέναντι στην επίσημη ιστορία οι μνήμες του σώματος και των αισθήσεων

Ημερομηνία δημοσίευσης: 16/08/2009 Η ΑΥΓΗ

Συνέντευξη στην **ΙΩΑΝΝΑ ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΥ**

Η σκηνοθέτις μιλά για τη θεατρική της περφόρμανς «Μαύρη Ακρόπολη» που παρουσιάστηκε από το Φεστιβάλ Φιλίππων στα λασπόλουτρα Κρηνίδων

Η τοποθεσία εντυπωσιακή, χωρίς αμφιβολία: μια πελώρια «λεκάνη» γεμάτη λάσπη, γενναϊόδωρη προσφορά της φύσης. Ο λόγος για τα λασπόλουτρα των Κρηνίδων, έξω από την Καβάλα, όπου φιλοξενούνται τα σώματα και οι ελπίδες των λουόμενων, όταν γεμάτοι προσδοκίες εναποθέτουν τη θεραπεία πλείστων παθήσεων στην ιαματική δράση των λασπόλουτρων. Αυτή η απόκοσμη καστανόμαυρη κοιλότητα επελέγη από τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Φεστιβάλ Φιλίππων **Θοδωρή Γκόνη** ως ιδανικό σκηνικό για την παράσταση της βραβευμένης σκηνοθέτιδος **Εύας Στεφανή**, με

τίτλο *Μαύρη Ακρόπολη*, που παρουσιάστηκε εκεί στις 12 και 13 Αυγούστου, στο πλαίσιο, πάντα, του Φεστιβάλ Φιλίππων - Καβάλας.

Η Εύα Στεφανή, σκηνοθέτις με σημαίνουσα πορεία στο χώρο του ντοκιμαντέρ και ουκ ολίγες διακρίσεις στο ενεργητικό της (μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται και το πρώτο βραβείο στο 27ο Διεθνές Φεστιβάλ Cinema du Reel, 2005, για το ντοκιμαντέρ της *Το κουτί*), διακρίνεται καλλιτεχνικά για την ευαισθησία και την απλότητα του κινηματογραφικού βλέμματός, την αντισυμβατική θεώρηση και τον συστηματικό πειραματισμό με έννοιες όπως ιστορία, μνήμη, ταυτότητα, ετερότητα, ατομικότητα, συλλογικότητα, σώμα, τις οποίες φωτίζει μέσα από απρόσμενες οπτικές. Φέτος καταπιεί για πρώτη φορά με τη σκηνοθεσία μιας σκηνικής σύνθεσης, όπου το κινηματογραφικό μέσο συνυπάρχει με τη θεατρική δράση, σε μια αμφίδρομη διαδικασία. Την αναζητήσαμε, λίγο πριν την πρεμιέρα, να μας μιλήσει για τη δική της *Μαύρη Ακρόπολη* των λασπόλουτρων και δεν μας αρνήθηκε...

*** Η *Μαύρη Ακρόπολη* είναι μια περφόρμανς που βρίσκεται σε στενή συνδιαλλαγή με την ταινία σας *Ακρόπολις* (2001), η οποία επιχειρεί παραλληλισμούς ανάμεσα στο εθνικό μας μνημείο και το γυναικείο σώμα. Θα θέλατε να μας μιλήσετε για τη σχέση της παράστασης με την ταινία;**

Η *Μαύρη Ακρόπολη* είναι μια παράσταση που εμπνέεται από μια παλιότερη πειραματική ταινία, την *Ακρόπολη* (2001). Η ταινία συνιστά ένα σχόλιο πάνω στη διαχρονική εκμετάλλευση του μνημείου, μέσα από τον παραλληλισμό του ιερού βράχου με το γυναικείο σώμα. Η Ακρόπολη παρομοιάζεται με μια γυναίκα βουβή που υπάρχει μόνο μέσα από το βλέμμα των άλλων. Η ύπαρξη της γυναίκας-μνημείου ορίζεται από την αντανάκλασή της στα μάτια του εκάστοτε άλλου, σύμφωνα με το *Esse est percipi* (υπάρχω γιατί με αντιλαμβάνονται), στο οποίο βασίστηκε ο Μπέκετ στο έργο του. Η *Ακρόπολη* είναι μια ταινία φτιαγμένη από ετερόκλητα υλικά (*super 8 found footage*, αρχειακό υλικό από εορταστικές εκδηλώσεις στην Ακρόπολη, επίσημου χαρακτήρα, χαλασμένες πορνογραφικές ταινίες της δεκαετίας του '60). Το ιδιαίτερο αυτό κράμα στοχεύει στην ανάδειξη ερωτημάτων σχετικά με την ιδεολογική χρήση της Ιστορίας. Από τη μία υπάρχει η γεμάτη σφρίγγος, εθνικά υπερήφανη, επίσημη Ιστορία και από την άλλη οι «ταπεινών» προδιαγραφών ανεπίσημες ιστορίες, που εδράζονται στις μήμες του σώματος και των αισθήσεων.

*** Τι περιλαμβάνει η *Μαύρη Ακρόπολη* ως σκηνικό θέαμα;**

Η προβληματική της ταινίας είναι κοινή με την αντίστοιχη της παράστασης, ωστόσο αποδίδεται με άλλα εκφραστικά μέσα. Η δράση εκτυλίσσεται μέσα στη λάσπη και βρίσκεται σε συνεχή διάλογο-αντιπαραβολή με την ταινία, που προβάλλεται στο πίσω μέρος της λίμνης. Η σκηνική δράση υπηρετείται από τρεις γυναίκες ηθοποιούς (Δάφνη Κουτσαφτή, Βίκυ Κυριακουλάκου, Γιώτα Φέστα), καθεμία από τις οποίες «ενσαρκώνει» διαφορετικές εκδοχές της Ακρόπολης, αναδεικνύοντας έτσι τους ιδεολογικούς και πολιτικούς λόγους που αποτέλεσαν, κατά καιρούς, πρόσχημα για την εκμετάλλευση του μνημείου. Τα ηχητικά ντοκουμέντα, (αποσπάσματα από λόγους του Μεταξά προς τους νέους, αποσπάσματα από το «Ήχος και Φως»), που ακούγονται στην παράσταση, αποτελούν ενδείξεις των διαφορετικών ιδεολογημάτων και σκοπιμοτήτων. Αλλά και η μουσική προέρχεται από εντελώς διαφορετικά είδη, από εμβατήρια μέχρι ροκ και ήχους τους ανθρώπινου σώματος και έχει επιλεγεί με βάση τη λογική της αντίστιξης της Ιστορίας με τις ιστορίες.

*** Ποιο θεωρείτε ως το πιο καίριο θέμα που πραγματεύεται η *Μαύρη Ακρόπολη*;**

Το μνημείο ως ανθρώπινο σώμα ή το ανθρώπινο σώμα ως μνημείο.

*** Πιστεύετε ότι υπάρχει στο κοινό η συνείδηση μιας εναλλακτικής ανάγνωσης της Ιστορίας ως ατομικής μνήμης, αντιληπτής με όρους βιωματικούς-σωματικούς;**

Πραγματικά, δεν ξέρω τι συνείδηση υπάρχει στο κοινό.

*** Ως σκηνοθέτις ντοκιμαντέρ έχετε μάθει να εργάζεστε σε συνθήκες περισσότερο «μοναχικές». Πώς σας φάνηκε η εμπειρία του στησίματος μιας παράστασης;**

Μάλλον θα ξέρω όταν τελειώσει η παράσταση. Ωστόσο, θα ήθελα να επισημάνω ότι η σκηνοθεσία της *Μαύρης Ακρόπολης* έγινε από κοινού με τους *Nova Melancholia* (Βασίλη Νούλα και Μανώλη Τσίπο). Επειδή είμαι άπειρη στις απαιτήσεις και τις ειδικές συνθήκες της θεατρικής πρακτικής, στηρίχτηκα πολύ στην εμπειρία της θεατρικής ομάδας *Nova Melancholia*. Αυτό φυσικά δεν θα μπορούσε να συμβεί εάν δεν ήταν δεδομένη η εκτίμηση που τρέφω για τη δουλειά τους. Για παράδειγμα, η παράσταση των *Nova Melancholia*, *Habemus Papam Walter*, που παρουσιάστηκε πρόσφατα στο Φεστιβάλ Αθηνών, είναι μια δουλειά που διακρίνεται για την τόλμη της, αλλά και για την συνειδητή επιλογή να θίγει θέματα πολιτικής ιδεολογίας με έναν τρόπο σύγχρονο και ανατρεπτικό.

*** Πριν από δύο χρόνια, στην Art Athina, είχατε την ατυχία να δοκιμάσατε τη δυσάρεστη εμπειρία της λογοκρισίας, μέσω της απόσυρσης ενός έργου σας. Με βάση αυτήν την εμπειρία και σε συνδυασμό με το πρόσφατο κόψιμο επίμαχης σκηνής από το βίντεο του Κώστα Γαβρά που προβάλλεται στο Μουσείο της Ακρόπολης (τελικώς προστέθηκε η «κομμένη» σκηνή και το βίντεο παίζεται ολόκληρο), θεωρείτε ότι ο καλλιτέχνης στην Ελλάδα είναι περισσότερο ευάλωτος απέναντι σε διαδικασίες λογοκρισίας σε σχέση με το εξωτερικό;**

Ασφαλώς και είναι πιο ευάλωτος, τουλάχιστον σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι σε κάποια από τις λεγόμενες «προηγμένες» ευρωπαϊκές χώρες θα μπορούσε να λογοκριθεί ένα βίντεο σαν αυτό του Κώστα Γαβρά, που παρουσιάζει ένα αδιαμφισβήτητο ιστορικό γεγονός, επειδή αυτό δεν συμφωνεί με την γνώμη της ηγεσίας της Εκκλησίας και του υπουργείου Πολιτισμού! Στην Ελλάδα όμως τέτοια περιστατικά είναι σχεδόν αναμενόμενα. Ως γνωστόν, δεν είναι η πρώτη φορά που η Εκκλησία και η πολιτεία συμπράττουν για να λογοκρίνουν ένα έργο τέχνης.

«Μαύρη Ακρόπολη». Σκηνοθεσία: Εύα Στεφανή - Nova Melancholia, επιμέλεια κειμένου: Έρση Σωτηροπούλου, μοντάζ: Αλέκος Σαμσωνίδης, σκηνικά - κοστούμια: Nova Melancholia. Ερμηνεύουν: Δάφνη Κουτσαφτή, Βίκυ Κυριακουλάκου, Γιώτα Φέστα